

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL P. B. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2018 m. lapkričio 7 d. Nr. 242-473

Vilnius

Lietuvos bankas gavo P. B. (P. B.) (toliau – pareiškėjas) atstovo advokato G. G. (toliau – pareiškėjo atstovas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2017 m. lapkričio 13 d. tarp draudiko ir pareiškėjo buvo sudaryta Transporto priemonių draudimo sutartis (draudimo liudijimas (*duomenys neskelbiami*)) (toliau – draudimo sutartis), kurios neatskiriama dalis yra Transporto priemonių draudimo taisyklės Nr. 021 (toliau – Taisyklės) ir kuria buvo apdraustas pareiškėjui priklausantis automobilis „VW Golf“ (toliau – transporto priemonė). Draudimo liudijime nurodytas draudimo sutarties galiojimo laikotarpis nuo 2017 m. lapkričio 14 d. iki 2018 m. lapkričio 13 d.

2018 m. vasario 27 d. pareiškėjas kreipėsi į draudiką ir nurodė, kad 2018 m. vasario 26 d. 19 val. (*duomenys neskelbiami*) įvyko eismo įvykis: „sukdamas į kairę nepraleidau pagrindiniu keliu važiuosio aut. MB, kuris į mane atsitrenkė“, (toliau – eismo įvykis). Eismo įvykio deklaracijoje nurodoma, kad į pareiškėjo vairuojamą transporto priemonę atsitrenkė J. S. vairuojamas automobilis „Mercedes Benz“ (toliau – kita transporto priemonė), pareiškėjas deklaracijoje savo parašu patvirtino, kad yra atsakingas už padarytą žalą. Jokių pastabų eismo įvykio deklaracijoje eismo įvykio dalyviai nenurodė.

Draudikas 2018 m. vasario 29 d. apžiūrėjo pareiškėjo transporto priemonę.

Kitos transporto priemonės valdytojas 2018 m. kovo 13 d. eismo įvykio aplinkybių pranešimo protokole draudikui nurodė, kad 2018 m. vasario 26 d. pateko į eismo įvykį sankryžoje (*duomenys neskelbiami*) važiuodamas (*duomenys neskelbiami*). Kelias įvykio vietoje buvo „apsnigtas, slidus“. Kitos transporto priemonės valdytojos nurodė važiuavęs apie 60 km/h greičiu ir teigė: „Prieš smūgį spėjau kažkiek pristabdyt.<...> Manau, kad kitas automobilis važiavo lėčiau.“ Eismo įvykio liudytojų nebuvo, policijos pareigūnai į įvykio vietą kviešti nebuvo, tačiau po kelių minučių pro ją pravažiavo policijos ekipažas.

Pareiškėjas 2018 m. kovo 21 d. eismo įvykio aplinkybių pranešimo protokole draudikui nurodė, kad eismo įvykis įvyko tamsiu paros metu, sningant, pareiškėjui „Sukant į kairę link (*duomenys neskelbiami*)“. Pareiškėjo teigimu, automobilių susidūrimo metu jo vairuojama transporto priemonė judėjo, jos greitis buvo apie 10–20 km/h, prieš pat eismo įvykį atvažiuojančios kitos transporto priemonės pareiškėjas nurodė nematęs. Pareiškėjo teigimu, eismo įvykio liudytojų nebuvo, policija apie eismo įvykį nebuvo informuota, bet netrukus po įvykio pro įvykio vietą pravažiavo policijos ekipažas.

Administruodamas žalos bylą draudikas atliko eismo įvykio ekspertizę. 2018 m. balandžio 6 d. ekspertinėje pažymoje draudiko ekspertas nurodė: „Aprašytas automobilių sugadinimo pobūdis, tai, kad nėra ryškaus skersinio praslydimo požymių, nurodo, kad automobilis MB S 500, judėdamas

nedideliu, apie 30 km/h greičiu, nestabdomas, atsitrenkė į stovintį automobilį VW Golf. Tai patvirtina ir abiejų įvykio dalyvių nurodoma ir fotonuotraukose užfiksuota automobilių padėtis po eismo įvykio. Eismo įvykio tyrimo programa PC-Crash buvo atliktas šio susidūrimo modeliavimas. Modeliavimo rezultatai leidžia teigti, kad, esant įvykio dalyvių nurodomam susidūrimo mechanizmui, kelio sąlygoms ir greičiams, automobilio MB S 500 po susidūrimo judėjimo trajektorija turėjo nukrypti į dešinę ir automobilis turėjo sustoti už 12 metrų nuo susidūrimo vietos. Automobilis VW Golf smūginių jėgų poveikyje turėjo judėti pirmyn ir į kairę 6 metrų atstumu pradinės judėjimo krypties atžvilgiu, pasisukdamas pagal laikrodžio rodyklę apie 100⁰ kampu (žiūr. schemą Nr. 1).“ Eksperto išvados 1 priede pateiktoje scheme, kurioje pavaizduotas transporto priemonių judėjimas po susidūrimo, nurodyta, kad automobilio „VW Golf“ greitis – 10 km/h, automobilio „Mercedes Benz“ greitis – 50 km/h. Draudiko eksperto išvadoje konstatuojama: „Šių automobilių sugadinimai buvo padaryti ne 2018-02-26 eismo įvykio metu vairuotojų nurodomomis susiklosčiusiomis aplinkybėmis, bet kitomis aplinkybėmis.“

Draudikas, remdamasis 2018 m. balandžio 6 d. eksperto išvada, 2018 m. balandžio 6 d. pranešimu informavo pareiškėją, kad priėmė sprendimą nemokėti draudimo išmokos.

Pareiškėjas su tokiu draudiko sprendimu nesutiko ir 2018 m. balandžio 16 d. skunde draudikui nurodė: „aš praleidau pagrindiniu keliu važiuojant automobilis, atsiradus tarpui pasukau vairą į kairę, ir pradėjau važiuoti, bet ratai pradėjo slysti, dalinai išvažiuojęs į priešpriešinį eismą beveik 90 laipsnių kampu, staiga išvydau link mano automobilio artėjantį kitą automobilį. Iš inercijos nuspaudžiau stabdžių pedalą (suveikė ABS) ir tuo metu pajutau stiprų smūgį į mano automobilio dešinę pusę. Po smūgio automobilis nedaug nuslydo į šoną, mano važiavimo greitis buvo nedidelis, apie 5–10 km/h, prieš pat smūgį automobilis galėjo ir sustoti arba beveik sustoti.“ Pareiškėjo teigimu, jam kreipusis į draudiką, „buvo suderintas mano patirtos žalos dydis – 3 010,10 eurų.“ Nesulaukęs draudimo išmokos, pareiškėjas paskambino draudikui telefonu ir sužinojo, kad „jokios išmokos negausiu, jog jokio eismo įvykio nebuvo, o tik eismo įvykio imitacija, ir apskritai neaišku, ar toje vietoje viskas įvyko, bei džiaugis, kad nepranešėm policijai, išvadą dėl šio įvykio gausiu balandžio 2 d.“ Pareiškėjas prašė draudiko iš naujo įvertinti eismo įvykio situaciją, pažymėjo vis dar negavęs draudiko tyrimo išvados, o telefonu iš kitos transporto priemonės valdytojo sužinojęs, kad šis dėl eismo įvykio jau gavo draudimo išmoką.

Draudikas 2018 m. balandžio 30 d. raštu informavo pareiškėją, kad savo sprendimą grindė kvalifikuoto eksperto išvada, kurią pareiškėjui siuntė jau anksčiau, ir Taisyklių 8.1.17 papunkčiu, kuriame nustatyta, kad įvykis laikomas nedraudžiamuoju, jeigu draudėjas, apdraustasis arba su draudėju ir (ar) apdraustuoju susijęs asmuo, siekdamas gauti išmoką ar ją padidinti, suklastojo arba pateikė klaidingus duomenis apie įvykį ir (ar) jo padarinius. Draudikas nurodė: „Primename, kad 2018-03-21 eismo įvykio aplinkybių pranešimo protokole nurodėte, kad prieš susidūrimą važiuote 10–20 km/h greičiu, kad kito automobilio prieš susidūrimą nematėte ir nesiėmėte jokių veiksmų susidūrimui išvengti, todėl naujai nurodomas aplinkybes, kad prieš susidūrimą stovėjote, tik pajudėjote ir vėl stabdėte, vertiname kaip bandymą priartinti paaiškinimus prie atlikto tyrimo metu nustatytų automobilio sugadinimo aplinkybių. <...> Informuojame, kad kitam įvykio dalyviui draudimo išmoka nepagrįstai buvo išmokėta dėl techninės klaidos ir šiuo metu atliekamos išmokos išieškojimo procedūros.“

Nesutikdamas su draudiko eksperto išvadomis, pareiškėjas kreipėsi į UAB „Impulsana“ (ekspertas V. M.) dėl eismo įvykio aplinkybių. Pareiškėjo pateiktoje eksperto išvadoje nurodoma, kad užfiksuoti pareiškėjo ir kitos transporto priemonės „sugadinimai tarpusavyje suderinami: jie galėjo susidaryti, judėjusiam tiesiai 30–35 km/h greičiu ir, tikėtina, stabdomam automobiliui MB, priekiu (daugiau jo dešine puse) atsitrenkus į lėtai (iki 10 km/h) greičiu judėjusio automobilio VW dešinį šoną. <...> Techniniu požiūriu nėra pagrindo teigti, kad 2018-02-26 deklaruoto eismo įvykio dalyvių parodymai yra nepagrįsti, nes automobilių <...> sugadinimai tarpusavyje suderinami; automobilio VW <...> vairavusio asmens nurodytas judėjimo režimas betarpiškai prieš susidūrimą su automobiliu MB yra tikėtinas; automobilio „Mercedes Benz S 500“ <...> vairavusio asmens nurodytas judėjimo režimas prieš eismo įvykį yra tikėtinas.“ Taip pat išvadoje nurodyta, kad, nors kitos transporto priemonės valdytojas nurodė važiuojęs 60 km/h greičiu ir prieš susidūrimą stabdęs,

atsižvelgiant į galimą spidometro rodomo greičio ir tikrojo greičio skirtumą, „prieš eismo įvykį tikrasis automobilio MB greitis galėjo būti ir 50 km/h (šiuo atveju reikalavimus atitinkančio spidometro rodomo greičio reikšmė galėjo būti 59 km/h). Automobilio MB vairuotojui pradėjus efektyviai stabdyti buvusiomis kelio sąlygomis (apsnigtas kelias, tikėtina lėtėjimo reikšmė – 3,9 m/s²), jo greitis iki nustatyto susidūrimo metu $V_1=30-35$ km/h galėjo būti sumažintas per 1,1-2,1 s, stabdomam automobiliui įveikus 12,6-28,9 m atstumą.“

Taip pat pareiškėjas kreipėsi dėl transporto priemonės vertinimo, kurio metu nustatyta, kad transporto priemonės atkūrimas į iki įvykio buvusią padėtį ekonomiškai netikslingas, o pareiškėjo nuostolis vertintinas kaip pareiškėjo transporto priemonės rinkos vertės iki įvykio ir likutinės vertės po įvykio skirtumas – 3 180 Eur.

Pareiškėjo atstovas 2018 m. birželio 28 d. kreipėsi į draudiką, pateikė jam pareiškėjo eksperto išvadą, transporto priemonės vertinimo ataskaitos kopiją ir prašė įvykį pripažinti draudžiamuoju. Pareiškėjo atstovas nurodė, kad 2018 m. balandžio 6 d. draudiko atsisakymą išmokėti draudimo išmoką (kartu su draudimo eksperto išvada) pareiškėjas gavo tik 2018 m. balandžio 24 d. Pareiškėjo atstovas akcentavo, kad pareiškėjas parodymų apie aplinkybes nekeitė, o 2018 m. kovo 21 d. draudikui nurodytas aplinkybes 2018 m. balandžio 16 d. skunde tik patikslino, detalizavo. Pareiškėjo atstovo teigimu, aplinkybę, kad eismo įvykis vyko jo dalyvių nurodytomis aplinkybėmis, galėtų patvirtinti pro eismo įvykio vietą netrukus po jo pravažiavę policijos pareigūnai. Pareiškėjo atstovas nurodė, kad dėl nepagrįsto draudiko atsisakymo mokėti draudimo išmoką pareiškėjas patyrė papildomų 4 562,12 Eur nuostolių (167,44 Eur transporto priemonės saugojimo išlaidų, 3 228,28 Eur kitos (pakaitinės) transporto priemonės nuomos išlaidų, 774,40 Eur eksperto ir 150 Eur turto vertinimo išlaidų, 242 Eur teisinių paslaugų išlaidų), kuriuos draudikas taip pat turi pareigą atlyginti.

Draudikas 2018 m. liepos 16 d. raštu pareiškėjo atstovo prašymą tenkinti atsisakė. Draudikas nurodė, kad, nors pareiškėjas draudiko eksperto išvadas nurodo gavęs 2018 m. balandžio 24 d., apie jas buvo informuotas 2018 m. kovo 30 d. telefonu, o 2018 m. balandžio 6 d. išvada pareiškėjui buvo išsiųsta. Draudikas nesutiko su pareiškėjo atstovo vertinimu, kad 2018 m. balandžio 16 d. skundu pareiškėjas tik patikslino 2018 m. kovo 21 d. nurodytas aplinkybes. Draudiko nuomone, skunde buvo nurodytos iš esmės kitos aplinkybės, kurių nepatvirtino kitos transporto priemonės valdytojas. Draudikas nurodė, kad pareiškėjo eksperto išvada nepaneigia draudiko eksperto išvados apie transporto priemonių susidūrimo mechanizmą. Pareiškėjo eksperto išvadoje teiginiai apie abiejų įvykio dalyvių nurodomų judėjimo režimų tikėtinumą nepagrįstai grindžiami naujai pareiškėjo nurodytomis aplinkybėmis, o kitos transporto priemonės intensyvaus stabdymo skaičiavimas nėra pagrįstas kitos transporto priemonės valdytojo nurodytomis įvykio aplinkybėmis. Draudiko teigimu, aplinkybė, kad po įvykio pro šalį važiavo policijos automobilis, nepaneigia išvados, kad įvykis įvyko kitomis aplinkybėmis, negu nurodė jo dalyviai, nes pareigūnai paties įvykio nematė, jo netyrė. Draudikas pažymėjo, kad nesutinka ir su pareiškėjo žalos vertinimu. Draudikas nurodė, kad jo apskaičiuota draudimo išmoka būtų 2 908 Eur, liekanų vertę pagal Taisyklės nustatant aukciono būdu. Taip pat draudikas nesutiko ir su kitomis pareiškėjo nurodytomis papildomomis išlaidomis.

Kreipimesi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo pareiškėjo atstovas prašė pripažinti įvykį draudžiamuoju ir įpareigoti draudiką išmokėti draudimo išmoką pareiškėjui. Pareiškėjo atstovas nurodė, kad transporto priemonės saugojimo išlaidos yra neišvengiamos, nes, esant ginčui, gali kilti poreikis apžiūrėti transporto priemonę. Pareiškėjas yra neįgalus, todėl transporto priemonė jam būtina, jos nuoma neišvengiama. Ekspertizės, turto vertinimo ir teisinės išlaidos taip pat nulemtos neteisėto draudiko atsisakymo išmokėti draudimo išmoką. Pareiškėjo atstovo teigimu, bendra draudiko pareiškėjui sukeltų nuostolių suma yra 6 963,63 Eur (278,46 Eur transporto priemonės saugojimo išlaidų, 5 368,77 kito (pakaitinio) automobilio nuomos išlaidų, 774,4 Eur eksperto išlaidų, 150 Eur turto vertinimo išlaidų, 392 Eur teisinių paslaugų išlaidų).

Atsiliepime į pareiškėjo atstovo kreipimąsi draudikas prašė jį atmesti. Draudikas nurodė, kad iš pradžių pareiškėjas teigė, jog prieš įvykį jo vairuojamos transporto priemonės greitis buvo 10–20 km/h, o kitos transporto priemonės jis nepastebėjo. Kitos transporto priemonės valdytojas

nurodė važiuojęs 60 km/h greičiu, teigė, kad pareiškėjo transporto priemonė važiavo lėčiau. Draudiko ekspertas nustatė, kad ant pareiškėjo automobilio „išlikę pėdsakai leidžia daryti išvadą, kad Pareiškėjo automobilis ne judėjo, o stovėjo, tuo tarpu (*duomenys neskelbiami*) vairuojama transporto priemonė judėjo ne 60 km/h greičiu, o vos 30 km/h greičiu, kuris nėra būdingas tokioje kelio atkarpoje. Atkreiptinas dėmesys, kad judant vos 30 km/h greičiu, (*duomenys neskelbiami*) tikrai būtų turėjęs galimybę ne tik pamatyti kelyje esančią kliūtį (Pareiškėjo automobilį), tačiau imtis įprastų priemonių automobiliui sustabdyti ar susidūrimui išvengti. <...>Tuo tarpu Pareiškėjas tokiu atveju būtų spėjęs pajudinti (pašalinti) savo transporto priemonę.“

Draudikas akcentavo nesąžiningą pareiškėjo elgesį, keičiant paaiškinimus apie eismo įvykio aplinkybes (vėliau pareiškėjas ėmė teigti, kad dėl apsnigtos kelio dangos nesuvaldė automobilio, šis nuslydo, pareiškėjas buvo sustojęs), nors kito vairuotojo pirminiai parodymai (kad jis važiavo 60 km/h greičiu, o pareiškėjo transporto priemonė judėjo) išlieka. Draudiko teigimu, esant tokioms aplinkybėms, deklaruotas įvykis (su tokiais sugadinimais bei automobilio padėtimis po įvykio) vis viena negalėjo įvykti.

Draudiko teigimu, pareiškėjo ekspertas nustatė kitokius (daug mažesnius) automobilių greičius, tai patvirtino draudiko eksperto teiginius. Draudikas pažymėjo, kad pareiškėjo ekspertas nevertino aplinkybės, kad vairuotojai nurodė kitokį eismo įvykio mechanizmą, o vertino pareiškėjo 2018 m. balandžio 16 d. skunde, „kur pareiškėjas jau susipažinęs su Draudiko tyrimo išvada keitė savo pirminius parodymus iš esmės“, išdėstytus teiginius. Draudikas nesutiko su tuo, kaip pareiškėjo eksperto išvadoje apskaičiuotas kitos transporto priemonės intensyvaus stabdymo kelias: „remiantis pirminiais vairuotojų parodymais, automobiliui VW Golf iki susidūrimo vietos sankryžoje galėjo judėti 0,9–1,8 sekundės, o pradėti intensyviai stabdyti (*duomenys neskelbiami*) automobilį reikalingas ne mažesnis negu 1,4 sekundės laikas, sumažinti greitį iki 30 km/h – ne mažesnis negu 4,2 km/h laikas.“ Pareiškėjo eksperto išvados trūkumus, draudiko teigimu, galima paaiškinti ir tuo, kad pareiškėjo pasitelktas ekspertas turi tik transporto trasologijos teismo eksperto kvalifikaciją, o eismo įvykių teismo eksperto kvalifikacijos jis nebeturi nuo 2013 m. Draudiko teigimu, pareiškėjo ekspertas iš esmės patvirtino tik draudiko neginčytą transporto priemonių kontaktavimo faktą, tačiau aplinkybių, kaip įvyko eismo įvykis, jis netyrė, nevertino pirminių vairuotojų paaiškinimų atitikties nustatytiems greičiams, todėl draudiko tyrimas buvo išsamesnis.

Draudikas nurodė, kad šalys susitarė, jog nuostolio dydį vertins draudikas ir jo ekspertas, o ne nepriklausomi turto vertintojai, kuriuos nebendradarbiaudamas, savo nuožiūra pasitelkė pareiškėjas. Draudikas nesutiko ir su papildomomis pareiškėjo išlaidomis. Draudikas akcentavo, kad šiuo atveju pakaitinis automobilis pareiškėjui nepriklausė, atkreipė dėmesį, kad pareiškėjas elgiasi nesąžiningai, reikalaujamas kompensuoti visai kitokių parametrų negu turėtas „VW Golf“ galingo visureigio „BMW X5“ nuomos išlaidas.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko sprendimo pripažinti įvykį nedraudžiamuoju.

Pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.987 straipsnio 1 dalį, draudimo sutartimi draudikas įsipareigoja sumokėti draudimo išmoką tik tuomet, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis. Vertinant ginčo šalių nurodytas aplinkybes, svarbu pažymėti, kad transporto priemonių draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas gali savo nuožiūra pasiūlyti sutarties sąlygas dėl teikiamos draudimo apsaugos ribų, nuo kurių priklauso mokamos draudimo įmokos dydis. Jeigu sutarties sąlygos yra parengtos aiškiai ir

suprantamai, jos neturi būti aiškinamos per plačiai, priešingu atveju būtų nepagrįstai išplečiami draudiko priiimti išpareigojimai.

Draudimo liudijime nurodoma, kad pareiškėjo pasirinktas draudimo variantas – draudimas, išskaitant nusidėvėjimą, remontą organizuojant draudiko pasirinkimu, draudžiamaisiais įvykiais laikomos K ir V situacijos. Taisyklių 7.1 papunktyje nustatyta, kad draudžiamasis įvykis yra apdraustos transporto priemonės sunaikinimas ar sugadinimas dėl bet kokių staiga ir netikėtai įvykusių atsitikimų (draudžiamasis įvykis K) arba transporto priemonės vagystė, pasireiškianti kaip transporto priemonės ar atskirų jos dalių pagrobimas arba užvaldymas plėšimo būdu (atitinkamai Baudžiamojo kodekso 178 ir 180 straipsniai) (draudžiamasis įvykis V), išskyrus įvykius, Taisyklėse įvardytus kaip nedraudžiamuosius. Taisyklių 8.1.17 papunktyje nustatyta, kad įvykis laikomas nedraudžiamuoju, jeigu draudėjas, apdraustasis arba su draudėju ir (ar) apdraustuoju susijęs asmuo, siekdamas gauti išmoką ar ją padidinti, suklastojo arba pateikė klaidingus duomenis apie įvykį ir (ar) jo padarinius.

Taigi, Taisyklėse buvo nurodytos klaidingų duomenų teikimo draudikui pasekmės. Teisėtai sudarytos ir galiojančios sutarties nuostatos jos šalims turi įstatymo galią (CK 6.189 straipsnio 1 dalis). Todėl, nesant ginčo dėl draudimo sutarties sudarymo aplinkybių ir Taisyklių sąlygų aiškumo, manytina, kad pareiškėjas turėjo suprasti tai, kad jeigu pateiks klaidingus duomenis apie įvykį, įvykis bus pripažintas nedraudžiamuoju.

Eismo įvykio deklaracijoje pareiškėjas savo parašu patvirtino, kad yra atsakingas už padarytą žalą, jokių pastabų eismo įvykio dalyviai nenurodė. 2018 m. vasario 27 d. prašyme išmokėti draudimo išmoką pareiškėjas teigė: „sukdamas į kairę nepraleidau pagrindiniu keliu važiuosio aut. MB, kuris į mane atsitrenkė.“ 2018 m. kovo 21 d. eismo įvykio aplinkybių pranešimo protokole pareiškėjas draudikui nurodė, kad automobilių susidūrimo metu jo vairuojama transporto priemonė judėjo, jos greitis buvo apie 10–20 km/h, prieš pat eismo įvykį atvažiuojančios kitos transporto priemonės pareiškėjas nematė, jokių veiksmų prieš susidūrimą nesiėmė. Kitos transporto priemonės valdytojas 2018 m. kovo 13 d. eismo įvykio aplinkybių pranešimo protokole draudikui nurodė važiuojo apie 60 km/h greičiu, o „Prieš smūgį spėjau kažkiek pristabdyt.<...> Manau, kad kitas automobilis važiuo lėčiau.“

Pareiškėjas, telefonu iš draudiko atstovų sužinojęs, kad įtariamas eismo įvykio imitavimas, draudikui pateiktame 2018 m. balandžio 16 d. skunde nurodė: „aš praleidau pagrindiniu keliu važiuosius automobilius, atsiradus tarpui pasukau vairą į kairę, ir pradėjau važiuoti, bet ratai pradėjo slysti, dalinai išvažiuo į priešpriešinę eismą beveik 90 laipsnių kampų, staiga išvydau link mano automobilio artėjančią kitą automobilį. Iš inercijos nuspaudžiau stabdžių pedalą (suveikė ABS) ir tuo metu pajutau stiprų smūgį į mano automobilio dešinę pusę. Po smūgio automobilis nedaug nuslydo į šoną, mano važiavimo greitis buvo nedidelis, apie 5–10 km/h, prieš pat smūgį automobilis galėjo ir sustoti arba beveik sustoti.“

Draudikas teigia, kad pareiškėjas jam pateikė klaidingą informaciją apie įvykį. Įvertinus iki 2018 m. balandžio 16 d. pareiškėjo apie eismo įvykį draudikui pateiktą informaciją ir 2018 m. balandžio 16 d. skunde pateikiamą eismo įvykio aprašymą, darytina išvada, kad skunde pareiškėjas nurodė naujas eismo įvykio aplinkybes: kad jo transporto priemonė slydo, kad jis buvo išvažiuojęs į priešpriešinę eismo juostą, kad pamatė artėjančią kitą transporto priemonę, kad ėmėsi veiksmų prieš susidūrimą (stabdė), kad prieš smūgį jo vairuota transporto priemonė ne judėjo, o „galėjo ir sustoti arba beveik sustoti“. Nors pareiškėjas teigia, kad skunde tik detalizuojamos anksčiau jo teigtos aplinkybės, su tuo sutikti nėra pagrindo: dalis aplinkybių yra visiškai naujos (pavyzdžiui, kad pareiškėjo transporto priemonė buvo nuslydusi į priešpriešinę eismo juostą), o dalis apskritai prieštarauja pirmiau pareiškėjo nurodytoms aplinkybėms: pareiškėjas anksčiau teigė prieš eismo įvykį artėjančios kitos transporto priemonės nematęs, jokių veiksmų prieš susidūrimą neatlikęs, taip pat iki skundo pateikimo pareiškėjas neteigė, kad jo transporto priemonė buvo galimai sustojusi. Šiuo atveju parodymų apie eismo įvykio aplinkybes pakeitimo priežasčių pareiškėjas nepaaikšino ir nemotyavo, o naujas aplinkybes, prašydamas išmokėti draudimo išmoką, draudikui nurodė sužinojęs, kad įtariamas eismo įvykio imitavimas. Pažymėtina, kad vien paaiškinimų apie eismo

įvykio aplinkybes keitimas lemia tai, kad kažkuri iš draudikui teikiamų versijų yra neteisinga, t. y. draudikui buvo pateikta klaidinga informacija apie eismo įvykį.

Kaip minėta, remdamasis pirminiais eismo įvykio dalyvių parodymais (tuo metu pareiškėjas dar nebuvo pateikęs 2018 m. balandžio 16 d. skundo su pakeistomis eismo įvykio aplinkybėmis), draudikas atliko eismo įvykio ekspertizę ir nustatė: „Aprašytas automobilių sugadinimo pobūdis, tai, kad nėra ryškaus skersinio praslydimo požymių, nurodo, kad automobilis MB S 500, judėdamas nedideliu, apie 30 km/h greičiu, nestabdomas, atsitrenkė į stovintį automobilį VW Golf. Tai patvirtina ir abiejų įvykio dalyvių nurodoma ir fotonuotraukose užfiksuota automobilių padėtis po eismo įvykio.“

Transporto priemonių padėtis po eismo įvykio buvo užfiksuota eismo įvykio deklaracijoje. Kitos transporto priemonės valdytojas 2018 m. kovo 13 d. eismo įvykio aplinkybių pranešimo protokole draudikui patvirtino, kad „automobiliai sustojo panašiai kaip pavaizduota deklaracijoje, nuotraukas atsiųsiu į el. pašta.“ Po eismo įvykio darytos nuotraukos buvo įtrauktos į pareiškėjo eksperto išvadą. Joje nurodoma: „Tyrimui pateiktose nuotraukose užfiksuota situacija, automobiliams sustojus po eismo įvykio (11-13) nuotraukos. Šiose nuotraukose matosi, kad: 1) Automobilis VW sustojo dešiniu šonu ties automobilio MB priekiu, orientuotas įžambiai automobilio MB išilginės simetrijos plokštumos atžvilgiu.“ Pažymėtina, kad draudikas, atsižvelgdamas į eismo įvykio dalyvių nurodytus greičius (pareiškėjo automobilio greitis – 10 km/h, kitos transporto priemonės – 50 km/h), eismo įvykio tyrimo programa PC-Crash atliko tokio susidūrimo modeliavimą ir nustatė: „Modeliavimo rezultatai leidžia teigti, kad, esant įvykio dalyvių nurodomam susidūrimo mechanizmui, kelio sąlygoms ir greičiams, automobilio MB S 500 po susidūrimo judėjimo trajektorija turėjo nukrypti į dešinę ir automobilis turėjo sustoti už 12 metrų nuo susidūrimo vietos. Automobilis VW Golf smūginių jėgų poveikyje turėjo judėti pirmyn ir į kairę 6 metrų atstumu pradinės judėjimo krypties atžvilgiu, pasisukdamas pagal laikrodžio rodyklę apie 100° kampu (žiūr. schemą Nr. 1).“

Vertinant transporto priemonių padėtį, kurią po įvykio nurodė buvus eismo įvykio dalyviai (deklaracijoje, nuotraukose), ir tą, kuri turėjo būti pagal draudiko atliktą modeliavimą, matyti, kad jos akivaizdžiai skiriasi. Pareiškėjas neteigia, kad draudiko atliktas transporto priemonių susidūrimo modeliavimas (kaip turėjo atrodyti eismo įvykio vieta po susidūrimo, esant eismo įvykio dalyvių pirminiuose parodymuose nurodytoms aplinkybėms) buvo neteisingas. Taigi, darytina išvada, kad transporto priemonių padėtis po eismo įvykio neatitiko pirminiuose (pateiktuose iki 2018 m. balandžio 16 d.) pareiškėjo ir kitos transporto priemonės valdytojo parodymuose nurodytų aplinkybių, t. y. paaiškinimai nebuvo teisingi.

Pareiškėjas nesutikimą su draudiko sprendimu grindžia savo užsakytos ekspertizės išvada, kurioje nurodoma: „Techniniu požiūriu nėra pagrindo teigti, kad 2018-02-26 deklaruoto eismo įvykio dalyvių parodymai yra nepagrįsti, nes automobilių <...> sugadinimai tarpusavyje suderinami; automobilio VW <...> vairavusio asmens nurodytas judėjimo režimas betarpiškai prieš susidūrimą su automobiliu yra tikėtinas; automobilio „Mercedes Benz S 500“ <...> vairavusio asmens nurodytas judėjimo režimas prieš eismo įvykį yra tikėtinas.“ Vis dėlto sutiktina su draudiku, kad minėta išvada parengta ne remiantis pirminiais eismo įvykio dalyvių parodymais, o patikslintais (2018 m. balandžio 16 d. skunde nurodytomis aplinkybėmis), kurie, kaip minėta, smarkiai skyrėsi nuo pirminių, pateiktų draudikui ir vertintų jo ekspertų. Dėl šios priežasties pareiškėjo eksperto išvada nepaneigia draudiko teiginio, kad pareiškėjas jam teikė klaidingą informaciją. Kartu pažymėtina, kad pareiškėjo ekspertas pareiškėjo ir kitos transporto priemonės valdytojo nurodytą judėjimo režimą nurodė tik kaip tikėtiną, kategoriškai jo nepatvirtino, taigi, kyla abejonių dėl šios išvados patikimumo.

Pareiškėjo eksperto išvadoje analizuotos kelios galimos eismo įvykio situacijos – kai apie 10 km/h greičiu šoniniu slydimu judantis bei pasisukantis prieš laikrodžio rodyklę automobilis „VW Golf“ dešiniu šonu susiduria su 30 km/h greičiu tiesiai judėjusio automobilio „Mercedes Benz“ priekiu ir kai 35 km/h greičiu judėjęs automobilis „Mercedes Benz“ priekiu atsitrenkia į stovėjusio „VW Golf“ dešinį šoną. Eksperto išvadoje reziumuojama, kad abiem atvejais išlaikomi „adekvatumo kriterijai“, abi situacijos yra įmanomos ir atitinka transporto priemonių padėtį po

įvykio. Kaip matyti, situacija, kai 35 km/h greičiu judėjęs automobilis „Mercedes Benz“ priekiu atsitrenkia į stovėjusio „VW Golf“ dešinią šoną, iš esmės atitinka draudiko nustatytas eismo įvykio aplinkybes. Taigi, pareiškėjo eksperto išvada iš esmės patvirtina, kad draudikas tinkamai įvertino transporto priemonių apgadinius, jų išsidėstymą po įvykio ir tinkamai nustatė eismo įvykio mechanizmą.

Pareiškėjo eksperto išvadoje nurodoma, kad kita transporto priemonė judėjo tiesiai „30–35 km/h greičiu ir, tikėtina, dar buvo stabdoma“. Kaip minėta, kitos transporto priemonės valdytojas nurodė, kad prieš įvykį važiavo 60 km/h greičiu ir tik „kažkiek pristabdė“. Savo išvadoje iš esmės sumažintą kitos transporto priemonės greitį pareiškėjo ekspertas aiškina leistina spidometro paklaida („prieš eismo įvykį tikrasis automobilio MB greitis galėjo būti ir 50 km/h (šiuo atveju reikalavimus atitinkančio spidometro rodomo greičio reikšmė galėjo būti 59 km/h“) ir intensyvaus stabdymo skaičiavimais („Automobilio MB vairuotojui pradėjus efektyviai stabdyti buvusiomis kelio sąlygomis (apsnigtas kelias, tikėtina lėtėjimo reikšmė – 3,9 m/s²), jo greitis iki nustatyto susidūrimo metu $V_1=30-35$ km/h galėjo būti sumažintas per 1,1-2,1 s, stabdomam automobiliui įveikus 12,6-28,9 m atstumą“). Pareiškėjo eksperto išvadoje nepaaiškinama, nedetalizuojama, kokiu faktiniu pagrindu remiantis daromos minėtos prielaidos, pateikiami tik teoriniai skaičiavimai. Atkreiptinas dėmesys, kad itin didelis (nuo 60 km/h iki 30 km/h) ir staigus kitos transporto priemonės greičio sumažinimas iki susidūrimo neatitinka kitos transporto priemonės valdytojo paaiškinimų („kažkiek pristabdžiau“).

Kasacinio teismo jurisprudencijoje išaiškinta, kad kritiškai vertinti eksperto išvadą ar jos dalį galima tada, kai ekspertizės turinys prieštaringas, išvados neišplaukia iš tyrimo eigos, išvada pateikta neatlikus tyrimo arba jis atliktas neišsamiai ir kitais panašiais atvejais, kai kyla pagrįstų abejonių dėl ekspertinio tyrimo eigos ir rezultatų (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2015 m. birželio 17 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-386-469/2015). Eksperto išvada pripažįstama pakankamu įrodymu, jeigu jos duomenys neprieštarauja faktiniams duomenims, gautiems iš tos pačios rūšies ar skirtingų įrodinėjimo priemonių, ir jeigu eksperto išvados duomenys, įvertinus ginčo šalių pateiktų įrodymų visumą, leidžia daryti pagrįstą išvadą apie įrodinėjamų faktinių aplinkybių buvimą ar nebuvimą. Manytina, kad pareiškėjo eksperto išvada apie itin staigų kitos transporto priemonės greičio sumažinimą iki susidūrimo laikytina tinkamai nepagrįsta ir keliančia abejonių.

Atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes, darytina išvada, kad draudimo išmoką siekiančio gauti pareiškėjo pirminiai paaiškinimai draudikui apie eismo įvykio aplinkybes neatitiko faktinių eismo įvykio aplinkybių. Telefonu sužinojęs apie draudiko įtariamą galimą eismo įvykio inscenizavimą, pareiškėjas 2018 m. balandžio 16 d. skunde draudikui nurodė iš esmės kitokias eismo įvykio aplinkybes, taigi, nenurodęs jokių priežasčių, pakeitė paaiškinimus apie įvykio aplinkybes. Atkreiptinas dėmesys, kad pakeisti pareiškėjo paaiškinimai labiau atitiko draudiko nustatytą faktinį eismo įvykio mechanizmą. Įvertinus nurodytas aplinkybes, galima teigti, kad draudikas turėjo pagrindą konstatuoti, kad pareiškėjas, siekdamas gauti draudimo išmoką, pateikė draudikui klaidingus duomenis. Taigi, susidariusios faktinės aplinkybės atitiko nedraudžiamąjį įvykį.

Draudikui pagrįstai pripažinus įvykį nedraudžiamuoju, pareiškėjo reikalavimas yra atmetinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo P. B. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į

teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius